

Lokalbehovsplan 2021-2035

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Inledning.....	4
Befintligt lokalbestånd	5
Vilka lokalkrävande verksamheter bedriver nämnden?.....	5
Beskrivning av befintligt lokalbestånd.....	6
Nyttjandegrad	6
Effektiviseringspotential.....	8
Framtida lokalbehov	9
Vilka faktorer påverkar lokalbehovet?	9
Hur ser det förväntade lokalbehovet ut framöver?	11
Hur planerar nämnden att möta lokalbehovet?	11
Utveckling av lokalförsörjningsarbetet	14

Sammanfattning

Utifrån det som redovisas i lokalbehovsplanen utifrån befolkningsprognosen är det förvaltningens bedömning att det från och med 2021 kommer ske en successiv ökning av elever i gymnasieskolan vilket på sikt kommer att medföra ett ökat lokalbehov. En försening av utbyggnationen av Universitetsholmens gymnasium har en direkt påverkan på lokalbehovet i närtid och på längre sikt. Förvaltningen har som strategi att vid omlokaliseringar i första hand använda sig av befintligt lokalbestånd för att på så sätt få ett maximalt nyttjande av befintliga ytor.

Utifrån det som redovisas i lokalförsörjningsplanen finns osäkerhetsfaktorer men förvaltningens bedömning är att det med befintligt lokalbestånd samt den planerade nybyggnationen av Universitetsholmens gymnasium och beställning på ny skola till 2023 finns marginal att möta de prognostiserade ökningarna av elever inom gymnasieskolan.

Högt kostnadsläge och en stramare ekonomi kräver nya prioriteringar. Mot bakgrund av den förändrade behovsbilden, det befintliga beståndet av utbildningslokaler för studie- respektive yrkesförberedande program, den prognostiserade elevtalsökningen och ett mer ansträngt ekonomiskt läge är det nödvändigt att i första hand fylla befintliga lokaler utformade för de yrkesförberedande program som kräver anpassade lokaler och samtidigt säkerställa det samlade lokalbehovet på ett kostnadseffektivt sätt. Genom bland annat utveckling av systemstödet för schemaläggande, framtagande av nyckeltal och ett större samutnyttjande ska lokalbeståndet få ett effektivare nyttjande. Genom strategisk samverkan med branscher ska behovet av investeringar i dyra speciallokaler hållas nere.

De lokalerna som är mest kostnadsdrivande är den typ av lokaler som måste ha specifika anpassningar och detta är oftast lokaler som har yrkesförberedande inriktning så som el, VVS eller mekaniker samt lokaler anpassade för elever inom gymnasiesärskolan då dessa elever kan ha speciella behov. Ett effektivare lokalutnyttjande kan endast åstadkommas om man kan undervisa fler elever än man gör idag utan att dra på sig ökade hyreskostnader per elev, det vill säga hyreskostnaden per elev ska minska. Möjligheterna att genomföra detta på är begränsat. Förvaltningen har under hösten 2019 och våren 2020 arbetat med att identifiera möjliga projekt som redovisas under rubriken hur man planerar möta lokalbehovet.

Ett ökat elevantal är en av förutsättningarna för att lyckas optimera nyttjande av nuvarande lokalbestånd. Prognosen för antalet elever i kommunal gymnasieskola och gymnasiesärskola är beroende av demografiförändringar, sökandemönster avseende program, sökande till fristående skolor och annan kommun, andel elever från grundskolan med behörighet till nationella program samt tiden det tar för elever att genomföra utbildningarna. Vuxenutbildningens omfattning avgörs inte i första hand av den demografiska utvecklingen. Istället påverkas den av politiska inriktningsbeslut på statlig nivå, ofta avhängig konjunktur och arbetsmarknadsläge. Vuxenutbildningen består av olika delar dels en arbetsmarknadsrelaterad del i form av svenska för invandrare (SFI) och en del för elever som vill komplettera sin gymnasieutbildning alternativt få yrkesbehörighet.

Inledning

Lokalbehovsplanen utgör grunden för nämndens lokalförsörjningsarbete. Planen uppdateras årligen och beskriver nämndens övergripande lokalbehov, idag och framåt. I planen beskrivs utnyttjandet av befintliga lokaler och vilka pågående lokalprojekt nämnden har. Lokalbehovsplanen utgör ett underlag dels för den egna verksamheten, dels för stadens samlade lokalförsörjningsarbete.

Respektive nämnd ska varje år anta en verksamhetsspecifik lokalbehovsplan som fastslår lokalbehovet inför kommande år. På uppdrag av kommunstyrelsen ska nämnden lämna in uppgifter för att sammanställa kommunens samlade lokalbehov. Lokalbehovsplanen är grunden för det investeringsbehov av framtida lokaler som redovisas och beslutas i samband med kommunens mål och budget.

Lokalbehovsplanens huvudsakliga syfte är att utifrån olika aspekter beskriva förvaltningens lokalbehov för tidsperioden 2021–2035 och avser samtliga verksamheter under gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens ansvar. Nämnden ansvarar för de kommunala gymnasieskolorna, gymnasiesärskolorna och kommunal vuxenutbildning.

I planen beskrivs utnyttjandet av befintliga lokaler och vilka pågående lokalprojekt nämnden har men även hur nyttjandet av lokaler kan effektiviseras. Frågeställningar så som hur lokalbehovet påverkas av olika faktorer men även hur förvaltningen möter framtidens lokalbehov tas upp. Lokalbehovsplanen utgör dels ett underlag för den egna verksamheten, dels för stadens samlade lokalförsörjningsarbete.

Prognosen för antalet elever i kommunal gymnasieskola och gymnasiesärskola är beroende av demografiförändringar, sök-mönster avseende program, sökande till fristående skolor och annan kommun, andel elever från grundskolan med behörighet till nationella program samt tiden det tar för elever att genomföra utbildningarna.

Vuxenutbildningens omfattning avgörs inte i första hand av den demografiska utvecklingen. Istället påverkas den av politiska inriktningsbeslut på statlig nivå, ofta avhängig konjunktur och arbetsmarknadsläge. Vuxenutbildningen består av olika delar dels en arbetsmarknadsrelaterad del i form av svenska för invandrare (SFI) och en del för elever som vill komplettera sin gymnasieutbildning alternativt få yrkesbehörighet.

Inom ramen för gymnasiesamverkan Skåne (KFSK), med kommunförbund Skåne som koordinerande funktion, pågår ett arbete att se över modell för prissättning av gymnasieutbildningar i gymnasierregionen. Primärt fokus är lokalkostnader. PWC har av kommunerna genom KFSK getts uppdrag att göra en genomlysning av alla levererande kommuners lokalkostnader för samtliga nationella program och ge förslag på modell för beräkning av kostnadsposterna avseende lokaler. Genomlysningen i deras rapport visar för Malmö på ett jämförelsevis högt kostnadsläge generellt för gymnasieskolornas lokalkostnader och för vissa program högre kostnader än såväl andra kommuner i Skåne som i jämförelse med riksprislistan.

De jämförelsevis höga lokalkostnader för gymnasieutbildningarna i Malmö stad har flera orsaker. En ojämn fyllnadsgrad mellan olika enheter där utvecklingen av elevernas sökandemönster från yrkes- till studieförberedande program under flera år kraftigt påverkat nyttjandet av lokaler. Minskningen av elever vid de yrkesförberedande programmen har försämrat fyllnadsgraden och därmed höjt programpriset per elev. Förvaltningen har reducerat effekterna av detta genom att ställa av lokalytor från verksamheten där så varit möjligt. För nämnden kvarstår dock kostnader i enlighet med ingångna hyreskontrakt. För ett antal av hyresobjekten har kostnadsläget i samband med tidigare om- och tillbyggnationer resulterat i höjda lokalkostnader. Dessa kvarstår över tid och kan endast anpassas genom att öka fyllnadsgraden och därmed reducera programpriserna.

Befintligt lokalbestånd

Förvaltningens budgeterade förhyrda yta för 2020 är drygt 175 000 m² till en budgeterad kostnad på cirka 197 Mkr. Det är drygt 7 000 m² mer än föregående år varav 5 000 m² avser markområde som nyttjas av Agnesfrids gymnasium som körfält inom skolans utbildningar. Den totala utökningen av yta ger en ökad kostnad med 6 Mkr. Den största enskilda hyresvärden med drygt 70% av de förhyrda ytorna är Malmö stad. Lokalbeståndet består av olika typer av lokaler anpassade för yrkesförberedande och studieförberedande program och utbildningar inom gymnasieskola, gymnasiesärskola och vuxenutbildning.

Studieförberedande gymnasieutbildningar har cirka 27% av förvaltningens totala lokalbestånd i kvadratmeter medan yrkesförberedande gymnasieutbildningar har cirka 33%. Övriga 40% består av lokaler för gymnasiesärskola, vuxenutbildning och övriga lokaler så som bland annat huvudkontoret och elevhälsan.

Tittar man på kostnadsfördelningen mellan yrkesförberedande utbildningar och studieförberedande utbildningar är kostnaden för de yrkesförberedande cirka 55 Mkr vilket motsvarar 28% av den totala hyreskostnaden. Lokalkostnaden för de studieförberedande utbildningarna är cirka 80 Mkr vilket motsvarar 41% av den totala hyreskostnaden.

De lokalerna som är mest kostnadsdrivande är den typ av lokaler som måste ha specifika anpassningar och detta är oftast lokaler som har yrkesförberedande inriktning så som el, VVS eller mekaniker samt lokaler anpassade för elever inom gymnasiesärskolan då dessa elever kan ha speciella behov.

Vilka lokalkrävande verksamheter bedriver nämnden?

Gymnasieskolan, inkluderad gymnasiesärskolan består av tolv enheter och elevantalet i september 2019, för läsåret 2019/2020 är 6 360 elever i gymnasieskola och 200 elever i gymnasiesärskola. Skolorna varierar såväl i lokalyta som i elevantal.

Till skillnad från gymnasieskolan så har gymnasiesärskolans verksamhet en stor andel elever med behov av särskilda undervisningslokaler. Gymnasiesärskolans lokaler är placerade dels inom ordinarie gymnasieskolor och dels på Valdemarsro gymnasium som enbart bedriver gymnasiesärskola.

Vissa yrkesprogram inom gymnasieskolan så som bland annat El- och energiprogrammet, VVS- och fastighetsprogrammet, Fordons- och transportprogrammet och Restaurang- och livsmedelsprogrammet kräver speciella lokaler utöver vanliga klassrum. Denna typ av lokaler är både mer kostnadsdrivande att bygga och att underhålla än vanliga klassrum.

Vuxenutbildningen finns till största delen placerad på två större enheter och men också samlokaliserat med yrkesprogram på enstaka gymnasieskolor. Vuxenutbildningen erbjuder kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå, gymnasial nivå, svenska för invandrare samt särskild utbildning för vuxna. 2020 planerades det för 8170 helårsplatser inom vuxenutbildningen. Antalet helårsplatser motsvarar betydligt fler unika elever då många studerar på deltid och har kortare utbildningstid.

	Nämndsbudget 2020 Antal helårsplatser	Uppskattat behov 2021	Förändring helårsplatser
Totalt - Grundläggande vux	1 120	1 235	115
<i>Intern regi - Grundläggande vux</i>	<i>1 070</i>	<i>1 135</i>	<i>65</i>
<i>Extern regi - Grundläggande vux</i>	<i>50</i>	<i>100</i>	<i>50</i>
Totalt - Gymnasial vux	2 540	3 052	512
<i>Intern regi - Gymnasial vux</i>	<i>2 000</i>	<i>2 280</i>	<i>280</i>
<i>Extern regi - Gymnasial vux</i>	<i>540</i>	<i>772</i>	<i>232</i>

	Nämndsbudget 2020 Antal helårsplatser	Uppskattat behov 2021	Förändring helårsplatser
Totalt - Särvox	50	50	0
<i>Intern regi - Gymnasial vux</i>	50	50	0
Totalt - SFI	4 460	4 010	-450
<i>Intern regi - SFI</i>	2 910	2 460	-450
<i>Extern regi - SFI</i>	1 550	1 550	0
Vuxentutbildning totalt	8 170	8 347	177

Förvaltningen har även lokaler för utbildningskontoret, centrala elevhälsan, vägledningscentrum, yrkes-högskolan, lärarförbundet, lärarnas riksförbund och en förrådslokal för möbler.

Beskrivning av befintligt lokalbestånd

Tabellen nedan ger en övergripande bild över förvaltningens nuvarande lokalbestånd. Det är dock en bild som måste ses med en viss reservation eftersom det inom en lokal kan bedrivas flera olika verksamheter som disponerar olika ytor, och dessutom kan verksamheterna och ytorna variera under året vilket gör det svårt att ge en exakt sammanställning. Utöver lokaler ingår även arrenderad mark som verksamheterna använder. Kostnaderna avser samtliga hyresrelaterade kostnader så som index, el, drift med mera.

Drygt 70% av lokalbeståndet förhyrs av Malmö stad via Serviceförvaltningen. Övriga 30% förhyrs via externa fastighetsägare. Överlag är lokalerna anpassade för verksamheterna men lokalanpassningar behöver ibland göras i samband med att verksamheterna flyttar runt inom det nuvarande lokalbeståndet. Detta kan exempelvis vara inom gymnasiesärskolan i samband med nya elever med specifika behov eller yrkesprogram som behöver specialanpassade lokaler.

Över tid kommer det ske en del planerade kostnadsreduceringar i form av hyresavtal som har eller kommer att sägas upp men även ökade kostnader i form av tillägg för lokalanpassningar för att möta verksamhetsbehov. Gymnasiesärskolans kostnad kommer 2021 ha gått ner med drygt 2 300 tkr jämfört med 2020. Kostnader under övriga lokaler kommer fram till 2022 ha gått ner med drygt 2 800 tkr, lika så lokalerna för vuxenutbildningen som kommer gå ner med drygt 870 tkr från och med 2021. Det tillkommer kostnadsökningar i form av tillägg för lokalanpassningar för att möta verksamhetens behov på Norra Sorgenfri gymnasium på drygt 2 000 tkr per år från och med augusti 2020 samt 450 tkr från och med maj 2020 avseende lokalanpassningar på Komvux Kungsgatan. Det kan tillkomma fler förändringar som påverkar kostnadsbilden, bland annat nybyggnationen av Universitetsholmens gymnasium och pågående lokalsök för en ny gymnasieskola.

	Gymnasieskola	Gymnasiesärskola	Vuxenutbildning	Övrigt
Antal lokaler	15	3	6	8
Yta	104 900 m ²	12 000 m ²	51 000 m ²	6 800 m ²
Kostnad	135 500 tkr	14 100 tkr	38 500 tkr	9 300 tkr

Underlaget är hämtat från budget 2020 och redovisas i tusen kronor

Nyttjandegrad

Lokalerna som är anpassade för yrkesprogram med behov av verkstäder, storkök och dylikt har en låg nyttjandegrad idag, främst på grund av att antalet sökande till dessa program är relativt lågt.

Inledningsvis i det kartläggningsarbete som sker inom förvaltningen presenteras statistik för de fem innerstadsskolorna, med i huvudsak högskoleförberedande program där söktrycket är större och en kapacitetsutökning behöver ta plats för att möta detta. De yrkesprogram som är placerade på dessa skolor har inte behov av specialanpassade lokaler såsom verkstäder eller dylikt.

På dessa fem skolor är fördelningen mellan pedagogisk yta och övrig yta relativt likvärdig och ligger kring 45% - 55%. Denna statistik är en intressant aspekt för arbete med den pedagogiska utvecklingen men i nuläget läggs fokus på andra tal, vilka konstaterats har en direkt påverkan på schemaläggning och därmed antalet elever som kan få plats på enheterna.

Med nuvarande demografisk utveckling riskerar inte nämnden få utnyttjade lokaler utan det har konstaterats att det nuvarande lokalbeståndet inte kommer att räcka till. Nyttjandegraden i gymnasieskolorna är, under vissa delar av dagen, relativt hög medan under andra tider relativt låg.

Nyckeltal

Nyckeltalen har valts främst utifrån deras påverkan på schemaläggning. Talen *m²/elev* och *hyra per elev* används framförallt för att visa effekten av en effektiviseringsåtgärd men även som ett jämförelsemått enheterna emellan. I övrigt skapar dessa tal även en medvetenhet kring verksamhetens grundläggande lokal-kostnader och därmed även ett incitament till förändring.

- *Enhet/skola*: En enhet kan bestå av en huvudskola och filialer. Inga av dessa skolor har filial. Se bilaga för fördelning av elever, klasser och program på respektive enhet.
- *Antal elever*: Antalet elever utgörs av antalet personer inskrivna på enheten den 15/9–2019, som är det datumet man beräknar att i stort sett alla elever är inplacerade. Antalet elever är det grundläggande nyckeltalet för att mäta nyttjandegraden men andra faktorer som klasstorlekar, andel av undervisning som sker i halvklasser, behov av specialsalar etc. påverkar också hur lokalerna kan nyttjas.
- *m²/elev*: Jämförelsetal vid utnyttjande. Detta tal är i många fall svårt att påverka. Innerstadsskolornas lektionssalar har byggts för klasser med cirka 32 elever. Om klasserna består av färre elever vilket är fallet för yrkes- och introduktionsprogrammen blir antalet m²/elev större än vad som egentligen är nödvändigt. Att skapa salar för mindre grupper på 18 till 25 elever leder dock till minskad flexibilitet i utnyttjande och därmed minskad möjlighet till anpassning till söktrycket.
- *Hyra/elev*: Jämförelsetal vid utnyttjande. Detta tal påverkas självklart också av ovanstående resomängd men även av lokalernas skikt – framförallt av hur nyligen de har byggts om eller byggts till.
- *Lärosal 30+ platser*: Påverkar hur många helklasser inom de högskoleförberedande programmen som kan schemaläggas samtidigt. Även teoretiska ämnen inom yrkesprogram schemaläggas i denna typ av sal.
- *WC-kapacitet*: Enligt miljöförvaltningen som följer arbetsmiljöverkets norm ska det finnas en WC per 15 personer, det vill säga både elever och personal ska medräknas. I tabellen har detta omräknats till antalet elever som WC-kapaciteten tillåter.
- *Matsalskapacitet*: Matsalskapaciteten påverkas av antalet sittplatser, serveringsstationer, lunchpass och schemaläggning. Förvaltningen arbetar med att ta fram dessa uppgifter för framtida arbete.

Tabellen nedan visar nyckeltalen för läsåret 2019/2020

Enhet	Antal elever	m ² /elev	Hyra/elev	Lärosalar 30+	WC – kapacitet
Malmö Borgarskola	1 284	10,3	13 165 kr	50	1 110
Malmö idrotts-gymnasium	473	7,83	11 354 kr	17	360
Malmö latinskola	1 094	13,65	27 156 kr	37	1 275
Pauliskolan	1 298	10,28	12 129 kr	47	1 320

Enhet	Antal elever	m2/elev	Hyra/elev	Lärosalar 30+	WC – kapacitet
S:t Petri skola	866	10,63	10 950 kr	26	720

Effektiviseringspotential

Ett effektivare lokalutnyttjande kan endast åstadkommas om man kan undervisa fler elever än man gör idag utan att dra på sig ökade hyreskostnader per elev, det vill säga hyreskostnaden per elev ska minska. Möjligheterna att genomföra detta på är begränsat. Förvaltningen har under hösten 2019 och våren 2020 arbetat med att identifiera möjliga projekt som redovisas under rubriken hur man planerar möta lokalbehovet.

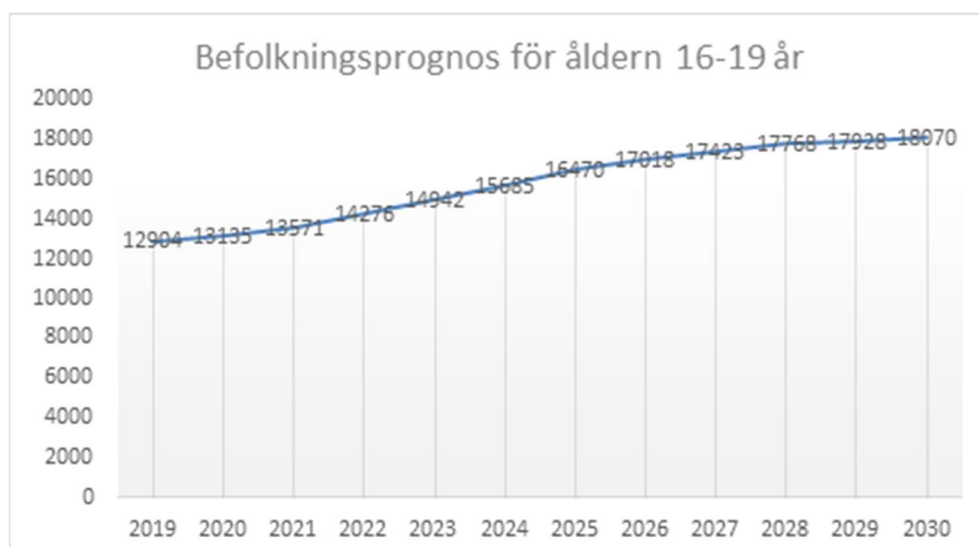
Många enheter har svårt att klara ett ökat tryck utan att genomföra vissa anpassningar av den fysiska miljön utöver undervisningssalar. Exempel på sådana anpassningar är utökning av matsalens kapacitet och skapande av fler WC. Hyreshöjande kostnader för till exempel om- och tillbyggnader måste utredas så att dessa inte är kostnadsdrivande per elev. En ökning av hyreskostnad per elev i befintliga lokaler måste ställas i förhållande till kostnader för nybyggnation, framförallt om ökningen av antalet elever i befintliga lokaler riskerar en försämrad kvalitet och en minskad elevtillströmning till berörda verksamheter. Schemaläggning är också en viktig del i att lokaler används effektivt.

Framtida lokalbehov

Vilka faktorer påverkar lokalbehovet?

Stadskontorets befolkningsprognos visar att det i Malmö kommer ske en ökning med 40 procent eller 5 166 personer inom åldern 16–19 år från 2019 till 2030.

Enligt prognosen förväntas antalet personer i åldersintervallet 16–19 år ligga relativt stilla fram till 2020 för att sen vända och stiga successivt för att 2030 nå 18 070 personer.

Hur påverkas nämndens verksamhet av förändringar av demografi och elevers val?

Prognoser för antal elever i den kommunala gymnasieskolan inkluderar elever från andra kommuner och är utöver demografiförändringar beroende av sökandemönster till program, fristående skolor och annan kommun, andelen elever från grundskolan med behörighet till nationella program samt tiden det tar för elever att genomföra sin gymnasieutbildning. Antalet elever antagna till **år 1** i gymnasieskola i Malmö fördelar sig enligt tabell nedan:

	2016	2017	2018	2019
Nationella program - kommunal huvudman	1 714	1 807	1 835	1 967
Introduktionsprogram - kommunal huvudman	1 093	1 023	870	851
Totalt - kommunal huvudman	2 807	2 830	2 705	2 818
Nationella program - fristående huvudman	1 573	1 541	1 724	1 755
Introduktionsprogram - fristående huvudman	241	419	464	425
Totalt - fristående huvudman	1 814	1 960	2 208	2 180
Totalt - samtliga huvudmän	4 621	4 790	4 913	4 998

En framskrivning av gymnasieorganisationen i den kommunala skolan redovisas här baserad på Malmö stads demografiprognos fram till 2030 och med alla andra parametrar lika. Det vill säga med bibehållen andel grundskoleelever behöriga till nationella program, procentuell fördelning mellan kommunala skolor och friskolor och skolor i andra kommuner samt mellan högskoleförberedande program, yrkesprogram och introduktionsprogram.

	2019-09-15	Diff	2025-09-15	Diff	2030-09-15
Högskoleförberedande program år 1	1561	454	2015	63	2079
Yrkesprogram år 1 inkl. programinriktat val	476	139	615	19	634
Introduktionsprogram	759	221	980	31	1011
Totalt antal elever år 1	2796	814	3610	114	3723

	2019-09-15	Diff	2025-09-15	Diff	2030-09-15
Högskoleförberedande program år 1-3	4247	1532	5779	420	6200
Yrkesprogram år 1-3 inkl. programinriktat val	1236	526	1762	128	1891
Introduktionsprogram	911	69	980	31	1011
Totalt antal elever år 1-3	6394	2128	8522	472	8994

Antalet elever i den kommunala gymnasieskolan skulle alltså med allt annat oförändrat demografiskt öka med cirka 2600 från 2019 till 2030. Vad gäller lokalbehov är det stor skillnad på vad som krävs för en ökad yrkesutbildning som kräver speciallokaler jämfört med högskoleförberedande- eller yrkesprogram som till största delen enbart kräver teorilokaler vilket innebär att ändrat sök mönster mot en viss sorts yrkesprogram får stor inverkan på lokalbehovet. Av denna anledning är introduktionsprogrammet programinriktat val inräknat i yrkesprogrammen då eleverna följer det nationella programmet.

Med denna prognos som utgångspunkt kan såklart olika antaganden göras om behörighet och sök mönster som påverkar elevtal och därmed lokalbehov. I dagsläget finns dock inga säkra indikationer på vad som kan komma att förändras men om till exempel andelen sökande till fristående gymnasieskolor i Malmö minskar till den kommunala skolans fördel med 2 % årligen innebär det en ökning med ytterligare 1506 elever, det vill säga 10 500 elever i kommunal skola hösten 2030.

Sommaren 2020 redovisades kommittédirektiv 2018:17 Planering och dimensionering av gymnasial utbildning vilket skulle kunna inverka på framtida gymnasieorganisation.

I många kommuner är det en utmaning att uppfylla skollagens krav på att erbjuda ett allsidigt urval av nationella program. För att klara detta behövs ofta regional samverkan, och samverkan finns i merparten av kommunerna. Gymnasieskolan blir därmed allt mer uppbyggd kring samverkansområden och i Malmö stads fall är det samverkan i Kommunförbundet Skåne. Alla antaganden om framtiden i denna lokaltbehovsplan är endast baserade på Malmö stads befolkningsprognos och den fördelning som i nuläget finns mellan egna elever och elever från annan kommun. Alltså tar man inte hänsyn till osäkerhetsfaktorn att allt fler kommuner i Skåne tenderar att inte bygga gymnasieskolor för den befolkning som är folkbokförd där.

Genomströmning

Den mest avgörande faktorn för elevernas tid i gymnasieskolan är hur förberedda de är kunskapsmässigt. När många elever kommer utan behörighet till nationella program i gymnasieskolan, ibland med ett fåtal betygssatta grundskoleämnen innebär det lång tid i gymnasieskolan via ett eller flera introduktionsprogram och sedan ett nationellt gymnasieprogram alternativt direkt vidare till vuxenutbildning.

Vuxenutbildningens omfattning avgörs inte i första hand av den demografiska utvecklingen. Istället påverkas den av politiska inriktningsbeslut på statlig nivå ofta avhängig konjunktur och arbetsmarknadsläge.

Hur ser det förväntade lokalbehovet ut framöver?

Utifrån gällande befolkningsprognos kommer antalet personer i åldern 16–19 öka kontinuerligt från och med 2020 och nå sin topp 2030. Med befolkningsprognosen som grund skulle detta innebära att nämnden behöver två nya skolor under perioden 2021–2025. Nämnden har därför gjort en beställning av en ny skola till lokalprocessenheten i Malmö stad (*LOPE*). En ny skola skulle behöva tas i bruk 2023 och vara centralt belägen i staden samt kunna ha en kapacitet på upp emot 1000 elever.

Den andra skolan som ska byggas på den tomt där Universitetsholmens gymnasium finns idag planeras kunna tas i bruk i maj 2024 och att ha en kapacitet på upp emot 1200 elever. Skolan planeras erbjuda både högskoleförberedande program och yrkesprogram.

Under perioden 2026–2030 är det nämndens bedömning att det utifrån befolkningsprognosen behövs en ny skola som skulle behöva kunna tas i bruk under hösten 2027 och kunna ha en kapacitet på 1200 elever.

Att bedöma lokalbehovet för perioden 2031–2035 är svårt och beroende på hur befolkningsutveckling för perioden ser ut, vilka sorts utbildningsprogram det ska planeras för och hur fördelningen mellan kommunal och fristående verksamhet utvecklas. Det behövs tid och utredning under de kommande åren i kombination med alla andra faktorer som omnämnts i denna lokalbehovsplan för att kunna få en tydligare bild för perioden 2031–2035.

Hur planerar nämnden att möta lokalbehovet?

Nedan följer en beskrivning av pågående och framtida lokalprojekt.

Universitetsholmens gymnasium (Makrillen 3)

Eftersom ventilationen på Universitetsholmens gymnasium inte motsvarar lagkraven är det Stadsfastigheters bedömning att lokalerna inte kan användas i sin helhet. Den nya skolfastigheten planeras innehålla både högskoleförberedande program och yrkesprogram med en beräknad elevkapacitet på 1 200 elever. Förvaltningen har fått en indikation på att årshyran kommer hamna på cirka 29 000 tkr. Enligt förvaltningens planering ska en ny gymnasieskola byggas på den befintliga tomten och verksamheten har lämnat den nuvarande fastigheten så att arbetet ska kunna påbörjas och den nya gymnasieskolan planeras stå klar till sommaren 2023. Det har uppkommit förseningar i projektet vilket innebär att förvaltningen gjort en beställning av en ny gymnasieskola som ska kunna tas i bruk senast maj 2023. I dagsläget finns ingen tydlig kostnadsbild för denna.

Norra Sorgenfri gymnasium (Grytan 4-9)

I samband med nybyggnationen av Universitetsholmens gymnasium har Norra Sorgenfri gymnasium blivit omlokaliseringslokal. Detta har medfört ett behov av lokalanpassningar av nuvarande verkstäder som anpassats för att möjliggöra undervisning i andra yrkesämnen. Dessa anpassningar samt omlokaliseringar har slutförts sommaren 2020 och medför ett tillägg till nuvarande hyresavtal från och med augusti 2020 som innebär en ökad årlig kostnad med cirka 2 050 tkr.

Startskolan som fanns på Norra Sorgenfri gymnasium har omlokaliserats till Heleneholmskolan. Vuxenutbildningen som fanns på Heleneholmskolan har omlokaliserats till Södervärnsskolan och Komvux Malmö Kungsgatan där det redan bedrivs vuxenutbildning. Den verksamhet som bedrevs av Valdemarsro gymnasium inom Norra Sorgenfri gymnasium har omlokaliserats till Valdemarsro gymnasium.

Komvux Malmö Kungsgatan 44 (Margareta 1)

I syfte att utöka undervisningsytan för vuxenutbildningen har lokalerna i fröutbildningen anpassats sommaren 2020. Dessa lokalanpassningar har medfört ett tillägg till nuvarande hyresavtal från och med maj 2020 som innebär en ökad årlig kostnad med 405 tkr.

Centrala elevhälsan (Trevnaden 5)

Centrala elevhälsans lokaler har bedömts vara den lämpligaste lösningen det närmsta året och därmed har en förlängning av nuvarande hyreskontraktet skett fram till december 2021.

Komvux Södervärn (Södervärnsskolan 2)

Vuxenutbildningen som bedriver verksamhet i fastigheten Trevnaden 5 för personer med krigsrelaterade trauman eller migrationsrelaterad stress och har fått diagnosen posttraumatiskt stressyndrom (*Avanti*) har i avvaktan på beslut om framtida finansiering av verksamheten sagt upp nuvarande hyresavtal från och med december 2020. Verksamheten kommer att finnas kvar i förvaltningens regi men i dagsläget finns inget beslut på var den kommer att bedrivas. Denna uppsägning innebär en minskad årlig kostnad med cirka 875 tkr.

Valdemarsro gymnasium (Fältsippan 12)

I syfte att samlokalisera verksamheterna har den del av Valdemarsro gymnasium som bedrivs i fastigheten Fosie 162:25 flyttats till Fältsippan 12 och hyresavtalet är uppsagt. I och med denna samlokalisering kommer den årliga kostnaden från och med januari 2021 gå ner med cirka 1 580 tkr.

Utbildningskontoret (Elefanten 40) m.fl.

I syfte att möta en växande bemanning på utbildningskontoret men även möjligheten att samla förvaltningens övriga personal inom mindre enheter så som SFI-anmälan, centrala elevhälsan och vägledningssentrum finns det planer på att göra ett lokalsök för att flytta till en större lokal. På så sätt skulle förvaltningen samla dessa enheter på en och samma plats.

Samordning i planering nya Universitetsholmen och Norra Sorgenfri gymnasium

Vid Norra Sorgenfri gymnasium har anpassningar skett som möjliggör för de program som kräver anpassade verkstadslokaler att inrymmas under den tid som ett nytt Universitetsholmens gymnasium byggs. Den tänkta planeringen att i den nya UH-gymnasieskolan inrymma anpassade verkstadslokaler för de yrkesförberedande program enligt tidigare organisation behöver omprövas och istället så långt det är möjligt kvarstå vid Norra Sorgenfri gymnasium. Kontraktstiden som löper t.o.m 2031 ger möjlighet att ytterligare anpassa lokaler och vid behov ianspråka lokalytor som ännu är avställda. I det pågående projektet med nya Universitetsholmen kan utformningen justeras till att generellt avse standardiserade undervisningslokaler för studieförberedande program och vissa yrkesförberedande program. Det ger en preliminärt beräknad minskning av investeringskostnaden för nya Universitetsholmen vilket motsvara en reducerad driftskostnad i kommande hyreskontrakt från 29 till 22 mkr årligen. Detta innebär att man går från en hyreskostnad 24 tkr/elev och år till 18 tkr/elev och år. Det ger samtidigt en kvadratmeterminskning på 3000 m².

Tidplanen för nya Universitetsholmens gymnasium påverkas inte negativt av en sådan justering, utan innebär tvärtom förenklingar i projektet i enlighet med tidplan att ta emot elever från och med läsåret 2024/2025.

S:t Petri gymnasium

Vid S:t Petri gymnasium utreds förutsättningarna att utöka kapaciteten genom en ombyggnation av den nuvarande idrottsalsbyggnaden till undervisningslokaler för studieförberedande program. Den preliminära beräkningen är en kapacitetsökning med cirka 180 platser. Under förutsättning att utredningen säkerställer funktionella och kostnadseffektiva förutsättningar för en ombyggnation behöver tillkommande anpassningar i lokaler och organisation göras för att skolan som helhet ska inrymma den beräknade elevökningen. Med ett beslut under första halvåret 2021 ges förutsättningar till en kapacitetsökning fr o m läsåret 2022/2023.

Södervärn - framtidsplan

Vid Södervärn bedrivs idag vuxenundervisning i form av Svenska för invandrare med en omfattning av cirka 2 000 elever. Baserat på de prognoser som Migrationsverket ger förväntas under de kommande åren en relativt kraftig minskning av SFI-verksamheten i Malmö. Merparten av all vuxenutbildning inklusive delar av SFI har sedan 2019 samlokaliseras i KOMVUX Malmö på Kungsgatan 44 (tidigare Värnhemsskolan). Med de anpassningar som gjorts utgör denna enhet en långsiktig lokallösning med möjligheter till flexibel och effektiv lokalanvändning för vuxenutbildningens olika delar. Prognosen gällande SFI indikerar en reducering av verksamheten vid Södervärn med cirka 50% till 2023.

Förutsättningarna att vid Södervärn inrymma ytterligare en gymnasieskola för att möta den prognostiserade elevtalsökning har initierats som ett alternativ och preliminära beräkningar för en sådan ombyggnation har tagits fram. Väsentliga funktioner och lokalytor saknas i nuläget vid Södervärn för att kunna användas som gymnasieskola. Det gäller utöver tillkommande undervisningslokaler i form av specialsalar även kök, matsal och idrottshall.

Vid Södervärn finns idag även andra förvaltningars verksamhet och kommande behov. Inom kvarteret finns även förskola i nära angränsande byggnader. Kvarstår Förskolenämndens behov om ytterligare platser i området ställer en kombinerad om- och nybyggnation av såväl gymnasieskola som förskola höga krav på funktionell utformning av såväl lokaler som yttre markutrymmen och angöring. Till detta kommer att utformningen av idrottshall behöver ske samordnat med Fritidsnämnden och den planering som görs i samverkan mellan skolförvaltningarna och Fritidsförvaltningen enligt gällande modell.

Sammantaget görs bedömningen att tidplanen för en ombyggnation av nuvarande Södervärn till en fullvärdig gymnasieskola med kapacitet för 1 100 – 1 200 elever inte möter kapacitetsbehovet i takt med elevtalsökningen. Med de begränsade kapacitetsökningar som sker under 2021 – 2022 och den volymökning som sker med nya Universitetholmen först 2024/2025 är risken för platsbrist i de kommunala gymnasieskolorna överhängande under perioden 2022 - 2025. Behovet av långsiktighet i utformningen av Södervärn är viktig och det finns därför skäl att denna kapacitetsutökning läggs senare under den fortsatta elevtalsökningen i slutet av 2020-talet.

Behov av ny gymnasieskola i närtid

För att tillgodose det tidsmässigt mer närliggande behovet krävs en komplettering med ytterligare en förhyrd gymnasieskola med kapacitet för 800 – 1 000 elever att tillgå senast från och med läsåret 2023/2024. Nämnden gör bedömningen att en sådan gymnasieskola bör upphandlas med en möjlig hyresperiod om 15 år. Behovet avser i första hand studieförberedande program men även yrkesprogram utan krav på särskilt anpassade lokaler.

Utveckling av lokalförsörjningsarbetet

Högt kostnadsläge och en stramare ekonomi kräver nya prioriteringar. Mot bakgrund av den förändrade behovsbilden, det befintliga beståndet av utbildningslokaler för studie- respektive yrkesförberedande program, den prognostiserade elevtalsökningen och ett mer ansträngt ekonomiskt läge är det nödvändigt att i första hand fylla befintliga lokaler utformade för de yrkesförberedande program som kräver anpassade lokaler och samtidigt säkerställa det samlade lokalbehovet på ett kostnadseffektivt sätt.

Genom bland annat utveckling av systemstödet för schemaläggande, framtagande av nyckeltal och ett större samutnyttjande ska lokalbeståndet få ett effektivare nyttjande. Genom strategisk samverkan med branscher ska behovet av investeringar i dyra speciallokaler hållas nere.